

מתוק מדבש

יום שישי בשעה 17.55 שיעור 'בואי כלה'
על פרשת השבוע: (להאזנה 03-6171111)

שבת קודש 16.30 - שיעור 17.30 - מנחה
בית הכנסת 'בית יוסף' א.ת.ג, אולגה
נכרכים הפאט פשט ה'!

כניסת השבת - 19.08
יציאת השבת - 20.17
רבנו תם (72 דקות זמניות) - 20.59
(אופק חדרה)

שנה 11 - גיליון 441
דברים - לקראת מ' באב
שבת חזון תשפ"ה

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י

הרב ברוך בוקרה שליט"א

פנתי הכנסת פית יוסף ואהבת אחים' אהבת אולגה
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' בטלפון 073-2951228

קרא עלי מועד לשבור בחורי (איכה א', טו)

מובא בשולחן ערוך (או"ח תקנ"ט, ד'): 'אין אומרים תחנון בתשעה באב, ואין נופלים על פניהם, משום דמקרי מועד (כדברי הפסוק הנ"ל 'קרא עלי מועד לשבור בחורי').

ויש לשאול: איזה מן מועד זה שבו אירע החורבן? אלא חז"ל אומרים שיום זה עתיד להיות מועד.

אם כך, יש לשאול: הרי כל הצומות על החורבן עתידים להיות מועדים שנאמר (זכריה ח', יט) 'כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמעדים טובים' אז למה בהם כן אומרים תחנון?

מתרץ נפלא הרב יהודה רוזאניס זצ"ל בספר 'פרשת דרכים': הקדמה: בקודש הקודשים היה מונח ארון הברית ועליו שני הכרובים. והנה פסוק אחד אומר (שמות כה', כ') 'ופניהם איש אל אחיו' ופסוק שני אומר (דברי הימים ב', ג', יג) 'ופניהם לבית'. מדוע?

מתרצת הגמרא (בבא בתרא צ"ט, א') 'כאן בזמן שישראל עושים רצונו של מקום, כאן בזמן שאין ישראל עושים רצונו של מקום'. לפי זה נמצא שבזמן שלפני החורבן פני הכרובים היו לבית ולא זה לעומת זה. כי ה' הסתיר פניו מעם ישראל.

מצד שני מובא בגמרא (יומא נד, ב') 'בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה' ואיך זה יתכן? הרי לפני החורבן היו פניהם אל הבית?

מסביר ה'פרשת דרכים': כשעם ישראל חטאו לפני החורבן ה' הסתיר את פניו מאיתנו ולכן הכרובים היו פונים לבית, אבל ביום החורבן עצמו ה' חזר והשרה את שכינתו כביכול כדי לקבל איתנו יחד את המכה שהוא עצמו הנחית עלינו. נמצא כי ביום תשעה באב נאמר 'קרא עלי מועד' לא ביחס לעתיד אלא ביום החורבן עצמו, מועד מלשון התוועדות וחיבור של ה' איתנו כדי לקבל איתנו את המכה.

ואילו יתר הצומות הם משקפים את התקופה לפי החורבן ואת העבירות הנוראות שהביאו לחורבן ושם הקב"ה הסתיר את פניו.

לכן ביתר הצומות אומרים וידוי ובתשעה באב שהוא יום המועד שבו ה' השרה שכינתו במקדש כדי לגלות לבבל יחד איתנו ביום זה לא אומרים וידוי. *מנצח אמתבונן!*

*****

זמן גלותנו מול זמן שמחתנו

למה קובעים יום לצער על חורבן הבית האם לא עדיף לשכוח מהכישלונות שלנו?

אם נתבונן על כל אומה ולשון נראה, שדבר מקובל הוא אצלם לקבוע יום חג ביום שבו ניצחו במלחמה קשה או שזכו בו לעצמאות מדינית וכי"ב, אך לא ראינו שנהגו לקבוע יום מיוחד לזכר תבוסה ומפלה, ובפרט אם הדבר התרחש לפני אלפי שנים. ואדרבה, מנסים לטשטש את

הדברים ולשכוח מהם לגמרי.

שונה מהם העם היהודי, שחכמיו קבעו לו את יום ט' באב כיום צום ואבל, לזכר המפלה והתבוסה שנחל ממלכות בבל, ואשר הביאה לשריפת בהמ"ק ביום זה, ולא עוד אלא שליום זיכרון זה קודמת הכנה של שלושה שבועות שגם בהם נוהגים דיני אבלות מסוימים.

מהו ההבדל בין האומה הישראלית לשאר אומות העולם? ההבדל חד וברור: השקפתם של אומות העולם היא: 'כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה' וממילא אם יקבעו יום זיכרון לזכר תבוסה שלהם, תהיה זו בעצם בושה וחרפה עבורם, שלא הצליחו במלחמתם. לעומת זאת כלל ישראל יודעים שהכל מאת ה', גם המפללות והתבוסות הבאות עלינו מחמת מעשינו, ואדרבה, יום כזה מסוגל הוא להתחזקות באמונה ובתיקון המעשים. כלל ישראל יודעים לומר גם 'זמן גלותנו' ולא רק 'זמן שמחתנו'!

ומכאן תוכחה מגולה לכל אדם באשר הוא שחלילה לא יזלזל בצום תשעה באב. עליו לצום ולהראות כאב על חורבן ביהמ"ק, ולא ידחה הדבר מליבו.

ובעניין זה מסופר על יהודי אחד שבא לרבו והודיעו כי אינו נוהג להתענות בתשעה באב משום שמדובר על מאורע שהתרחש לפי אלפיים שנה. שמע הרב את הדברים ושתק.

כשהגיע יום פורים הביט הרב באותו יהודי וראה שהוא רוקד ושמח. קרא לו הרב ושאל אותו: 'מדוע אתה כל כך שמח בפורים? הרי גם המעשה של המן ומרדכי היה לפני כאלף חמש מאות שנה?!' ניסה האיש לתרץ כל מיני תירוצים, אך הרב הפסיקו ואמר לו חד משמעית: 'על זה נאמר: 'אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני' אם אני שוכח מירושלים ולא נוהג להתענות עם הציבור על חורבנה, עלי לשכוח גם מ'ימיני' - מפורים ומרדכי שנקרא 'איש ימיני'.

*****

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל (א', א')

מובא במדרש רבה: אלה הדברים - כדבורים, מה הדבורה הזאת דבשה מתוק ועקצה מר, כך הן דברי תורה. שואל ה'בן איש חי' זיע"א: מהו ה'דבש' שהיה בתוכחת משה ומהו ה'עוקץ' שהיה להם בתוכחות אלו? ומבאר על פי משל: למלך אחד היה פרדס מרהיב עין, וכדי לשמור עליו, הציב את כלבו בשער. באחד הימים עמד המלך בחלון ארמונו, ולתדהמתו הוא רואה את אחד מאוהביו מתגנב לפרדס וקוטף פרי.

לא עבר זמן רב עד שהכלב קלט את האיש, התנפל עליו, קרע את בגדיו ובנס הצליח להימלט. אחרי זמן מה, נכנס האוהב לבקר את המלך, המלך לא רצה להוכיחו ישירות בפניו, כי לא רצה לביישו, מה עשה המלך, אמר לאוהבו, כמה חצוף הוא הכלב שהעז להתנפל עליך ולקרוע את

בגדיך. הבין האיש שהמלך תפס אותו בקלקלתו, וחפו פניו והתבייש להסתכל בפני המלך.

הנמשל: כך משה רבנו, ביקש להוכיח את ישראל, וחשב, אם אומר להם ראו מה חטאתם במקום פלוני ומה עשיתם במקום פלוני, הרי הם מתביישים. מה עשה, הזכיר להם ברמז, הזכיר להם את הטובות שעשה איתם הקב"ה, כשבדרך אגב הוא מוכיח אותם. וכך אמר להם 'במדבר' - זכיתם אמנם לקבל מן, אבל יש בזה גם רמז לדיבור שדיברו כלפי מעלה כשלא היה להם אוכל 'זכרנו את הדגה אשר נאכל'... 'בערבה' אחרי שכבשתם את סיחון, ישבתם בשיטים וזכיתם לעושר, אבל העושר הביא אתכם לחטוא עם בנות מואב. וא"כ, בדבור של משה היה גם דבש וגם עוקץ. **מתוך נדבא!**

*****

כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה

צריך כל יהודי להתאבל על ירושלים ולדעת על מה אבלותו. לדאבונו, ישנם אנשים שבוכים בתשעה באב ואינם יודעים בדיוק על מה הם בוכים.

משל למה הדבר דומה, לאדם שקנה כרטיס הגרלה, הגיע הביתה ואמר לאשתו: 'ראי, הנה כרטיס ההגרלה, שמרי עליו היטב שלא יאבד, כי יתכן שבסופו של דבר ערכו יהיה גדול ועצום'.

שמעה האישה בקול בעלה והניחה את הכרטיס בתוך הארון במטבח, והזהירה את הילדים שלא יגעו במה שיש בארון. הילדים, כדרכם של ילדים, הנהנו בראשם לאות הסכמה, אבל מיד כשיצאה אימם מהמטבח הם נכנסו למטבח, טיפסו על כיסא ונטלו את הכרטיס, כי חשבו שזהו משחק מעניין, התחילו לשחק בו, ותוך כדי משחק נפל הכרטיס לתוך הלהבה הבערת בכיריים ונשרף כליל!

התחילו הילדים לבכות. נכנסה האם הביתה ושאלה את הילדים על מה הם בוכים. סיפרו לה הילדים שהמשחק שלהם נשרף. בדקה האמא את העניין ולתדהמתה הגדולה גילתה שהיה זה כרטיס ההגרלה. התחילה גם היא לבכות. בינתיים אבי המשפחה היה מהלך ברחוב, וכשעבר ליד דוכן מכירת כרטיסי ההגרלה ראה לשמחתו שמש' הכרטיס שלו זכה! הוא רץ לביתו כשהוא שמח וטוב לב, והנה אך פתח את דלת הבית ראה שכולם בוכים. שאל את אשתו: 'על מה ולמה הבכי הזה?' סיפרה לו אשתו שהכרטיס נשרף. ואז התחיל גם הוא לבכות.

והנה למתבונן מהצד נראה שבכיים של כל בני הבית שווה. הרי כולם בוכים. אך האמת היא שכל אחד בוכה על משהו אחר לגמרי: הילדים הקטנים בוכים על משחק שנשרף, האישה בוכה בגלל שמעלה באמון בעלה, ורק הבעל יודע שישנה סיבה אמיתית לבכות - בגלל משחק טפשי של ילדיו הקטנים, הפסידה המשפחה סכום כסף עצום שיכל להוציאם מאפילה לאורה ולשנות את כל צורת החיים שלהם.

כך הוא גם הבכי בט' באב. נכון, כולם בוכים, אך השאלה היא על מה הבכי: ישנם הבוכים על צרותיהם הפרטיות - זה על שאין לו פרנסה, חברו על חוסר הצלחתו בחיים, והשלישי על הרציחות וההרג שבזמן האחרון נעשו מנת

חלקנו מידי יום רח"ל.

וכל אלו עדיין אינם בוכים על הדבר שבאמת צריכים לבכות עליו. רק מי שבוכה על בית המקדש שנחרב בעוונותינו, ועל כך כל אבלותו בתשעה באב - הוא זה המתאבל על ירושלים אשר יזכה ויראה בשמחתה.

*****

איכה אשא לבדי טרחכם משאכם וריבכם (א', יב')

אומר ה'אמרי נועם' זיע"א: הקב"ה אומר לעם ישראל: 'את ה'איכה?' דהיינו הקושיות והטענות שלכם כנגדי 'אשא לבדי', אבל מה שאני לא יכול לשאת ולהבליג זה 'טרחכם, משאכם וריבכם' אני לא יכול לסבול את המריבות, המחלוקות ושנאת החנם שיש ביניכם.

ואמר החיד"א זיע"א על הפסוק 'חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו' ע"פ הסוד 'כסף' אילו המצוות, אומר הקב"ה: אתם נמכרתם ויצאתם לגלות בגלל שנאת חנם, לכן 'לא בכסף' - במצוות 'תגאלו' אלא אך ורק ב'אהבת חנם' ביניכם.

והחפץ חיים זיע"א אמר: אם היו עורכים יום התרמה בכל קהילות ישראל בעולם לבניין בית המקדש, מי לא היה תורם? בקלות היה ניתן לגייס את כל הכסף, אבל הקב"ה אומר: אני לא צריך את הכסף לבניין, מה שאני צריך שתתרמו זה ויתור אחד לשני, כבוד לכל אדם ובעיקר לא לצער שום יהודי, זה מה שאנו צריכים לתרום.

*****

והראנו בנחמת ציון... (מתוך רצה והחליצנו)

בידינו להביא לנחמת ציון. כיצד?

מובא במדרש שיר השירים רבה על הפסוק 'נגילה ונשמחה בך': מעשה באישה אחת בצידון ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה, באו לפני רבי שמעון בר יוחאי זיע"א כדי להיפרד זה מזה, אמר להם כשם שנזדווגתם זה לזה במאכל ובמשתה, כך אין אתם מתפרשים אלא מתוך מאכל ומשתה. עשו סעודה גדולה, ושכרתו יותר מדי, כיון שנתיישבה דעתו עליו אמר לה: 'בתי, ראי כל חפץ טוב שיש לי בבית וטלי אותו ולכי לבית אביך', מה עשתה? לאחר שישן, רמזה לעבדיה ולשפחותיה ואמרה להם 'שאוהו במטה וקחו אותו והוליכוהו לבית אבא', בחצי הלילה התעורר משנתו כיוון שפג יינו, אמר לה 'בתי, היכן אני נתון?' אמרה לו 'בבית אבי' אמר לה 'מה לי ולבית אביך?' אמרה לו 'ולא כך אמרת לי בערב? כל חפץ טוב שיש בביתי טלי אותו ולכי לבית אביך? אין חפץ טוב לי בעולם יותר ממך...' הלכו להם אצל רבי שמעון בר יוחאי ועמד והתפלל עליהם ונפקדו.

אחים יקרים! מהסיפור הנפלא הזה לומד המדרש יסוד ענק: והרי דברים קל וחומר, ומה אם בשר ודם על שאמר לבשר ודם שכמותו 'אין לי חפץ בעולם טוב ממך' נפקדו, ישראל המחכים לישועת הקב"ה בכל יום ואומרים לו 'אין לנו חפץ טוב בעולם אלא אתה' על אחת כמה וכמה שראויים להיפקד ולהיגאל גאולה שלימה.

אז בואו נזעק כולנו מכל הלב:

'אפא'לה, אין לנו חפץ טוב פצולס אלא אתה'

שבת שלום ומבורך!

לע"נ: אבי מורי ממוסס בן גזרה ואמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל
גיס מייכאל (מכלוף) בן לואיז ז"ל / מו"ר חמי עמרם בן רחל ז"ל
יעקב בן רבקה ז"ל / מיומון טפירו בן מו"ל טוב ז"ל
רחל (ירשל) בת נעמי ז"ל - יונה עזרא בן יצחק ז"ל

להעלות:

דקל מלכה - לברכה העלה / סוזן בת ימנה - רפ"ש
אורי ישראל - רפ"ש / אהרון בן מסעודה - רפ"ש